

dovedește a fi agreabil cititorului de rând cât și capabil să satisfacă cele mai mari exigențe științifice în domeniu. Imaginile realizate, de o calitate superioară, reprezintă trimiteri la descrierile amănunțite ale armelor, sigiliilor, litografiilor, tipăriturilor de epocă, obiectelor de folosință individuală, obiectelor decorative și ale steagurilor, uniformelor și accesoriilor de uniforme, descrieri care prezintă inclusiv cele mai mici detalii legate de modul în care au fost realizate, de tehnica folosită, de funcționalitatea acestora, rolul, scopul și chiar și rangul social pe care îl impunea deținerea lor.

Lucrarea *Rememorând Revoluția. 1848 – 2008 – Remember the Revolution. 1848 – 2008* reprezintă, din acest punct de vedere, cea mai completă și modernă valorificare a unor exponate referitoare la Revoluția de la 1848 – 1849. Prin modul cum acestea sunt grupate, ierarhizate și prezentate autorii reușesc rememorarea până la cele mai mici detalii a evenimentului cardinal, care a însemnat pentru comunitățile etnice din Transilvania – și nu numai – șansa de împlinire a unor deziderate moderne, pe drumul afirmării naționale.

Bogdan Florea

Înțelegerea aderării României la Uniunea Europeană

Vasile Pușcaș: *România spre Uniunea Europeană. Negocierile de aderare (2000–2004)*, Iași: Institutul European, 2007, 675 p.

Printre cărțile lansate, în anul 2007, de către Institutul de Studii Internaționale de la Catedra de Istorie Contemporană și Relații Internaționale a Universității Babeș-Bolyai, din Cluj-Napoca, se numără și cea a domnului Profesor Vasile Pușcaș: *România spre Uniunea Europeană. Negocierile de aderare (2000–2004)*, Iași: Institutul European, 2007, 675 p.

Lucrarea reprezintă parcurgerea cronologică și tematică a negocierilor de aderare a României la Uniunea Europeană în perioada 15 februarie 2000–16 decembrie 2004. Autorul a scris această carte nu doar din perspectiva istoricului istoriei contemporane sau a profesorului de relații internaționale, dar și a unui actor implicat în acest parcurs istoric, în calitate de Ministru Delegat, Negociator Șef pentru Aderarea României la Uniunea Europeană (20 decembrie 2000–20 decembrie 2004). Această triplă ipostază i-a oferit autorului posibilitatea de a prezenta o reflecție completă asupra unuia dintre momentele importante din istoria contemporană a României.

În urmă cu un an, autorul a publicat o altă lucrare a cărui subiect era negocierile pentru re acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate pentru România. Volumul „*Bastoane și morcovi. Re acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate pentru România*” evocă relațiile româno-americane de la începutul ultimului deceniu al secolului trecut și caracteristicile negocierilor politico-diplomatice. Participarea la negocierile de la Washington DC, în perioada 1992–1994, i-au oferit istoricului Vasile Pușcaș, șansa de a urmări îndeaproape maniera în care se face și se scrie istoria. În decembrie 2000, Vasile Pușcaș a acceptat misiunea de a conduce negocierile de aderare la Uniunea Europeană, care se încadrau într-un alt registru ca formă și substanță. Tocmai despre aceste coordonate este vorba în *România spre Uniunea Europeană. Negocierile de aderare (2000–2004)*.

În 2003, și apoi în 2005, Profesorul Pușcaș a publicat 6 volume din deja celebra carte *Negociind cu Uniunea Europeană*, apărută la editura Economica din București. Dacă acele volume prezentau aspectele pur tehnice ale negocierilor de aderare (documentele inițiale de poziție, aspectele privind negocierile interne și externe), lucrarea de față vine să prezinte negocierile ca întreg: concept și proces.

Autorul declară în *Introducere* că ideea scrierii acestei cărți i-a fost inspirată de lucrări similare ale negociatorului britanic sir Con O'Neill (*Britain's Entry into the European Community – Report by Sir Con O'Neill on the Negotiations of 1970–1972*, Edited and with a Foreword by Sir David Hannay, GCMG, Frank Cass Publishers, London, 2000) și de cel finlandez Antti Kuosmanen (*Finland's Journey to the European Union*, European Institute of Public Administration, Maastricht, 2001). Cartea se adresează atât mediului academic (mai ales studenților de la istorie, relații internaționale, științe politice, științe economice, drept), cât și mediului politic, de afaceri, administrației publice locale și centrale și, în general, tuturor celor interesați de acest domeniu.

Lucrarea este structurată în două părți: un studiu introductiv și prezentarea sintetică a negocierilor de aderare. Prima parte reprezintă un studiu valoros pentru istoriografia românească a relațiilor internaționale, care are șansa de a face carieră în literatura de specialitate: „Negocierile de aderare la Uniunea Europeană”. Autorul prezintă aspectele teoretice și tehnice ale negocierilor de aderare, urmate de o descriere cronologică, instituțională și procedurală a negocierilor României la Uniunea Europeană. Prin acest studiu introductiv, Profesorul Pușcaș deschide, de fapt, și seria mai multor studii privind negocierile de aderare care vor fi publicate în anii următori.

Partea a doua a lucrării se compune din succesiunea celor 31 de capitole de negociere în care a fost structurat *acquis*-ul comunitar, în 1997, pentru al cincilea val de extindere a Uniunii Europene. Fiecare capitol urmează aceeași structură: istoric, prezentarea politicilor comunitare și a *acquis*-ului comunitar în domeniu, consultări (interne și externe), sinteza etapelor de negociere, principalele aspecte evidențiate în rapoartele de țară ale Comisiei Europene, stadiul transpunerii și implementării *acquis*-ului comunitar, aspecte referitoare la capacitatea instituțională în domeniu și situația negocierilor UE cu alte state candidate.

Pentru a facilita misiunea cititorului, cartea este precedată de o listă de abrevieri, iar la final autorul a elaborat un glosar de termeni utilizați în limbajul negocierilor de aderare. Lucrarea se încheie cu un set de nouă anexe, care prezintă, în mod sintetic, cadrul și etapele negocierilor de aderare, echipele implicate în acest proces, precum și aspecte instituționale.

Prin această carte, literatura românească a *Relațiilor Internaționale* se îmbogățește, deoarece acest domeniu al negocierilor internaționale, și mai ales cel al negocierilor europene, este încă sumăr abordat în România. Sperăm ca această lucrare să constituie nu doar un documentar al unei perioade importante din istoria contemporană a României, dar și un model de analiză a procesului integrării europene.

Privită în ansamblul său, *România spre Uniunea Europeană. Negocierile de aderare (2000–2004)* își propune să înfățișeze logica de funcționare a sistemului instituțional comunitar, maniera și rigorile de abordare comunitară a fiecărui domeniu de activitate, precum și angajamentele asumate de România. Lectura acestei lucrări va facilita înțelegerea textului Tratatului de Aderare, semnat în aprilie 2005, care reprezintă rezultatul procesului de negociere, din perioada 15 februarie 2000–16 decembrie 2004. Cartea poate fi considerată, în același timp, ca un îndrumar practic de negociere europeană, cu posibile sugestii pentru companiile implicate în operațiunile Pieței Interne, dar și pentru administrația publică din România.

Unii dintre cei care astăzi se găsesc pe scena politică, unii chiar cu responsabilități importante în proiectarea și construcția viitorului țării, fac adesea comparații între aderarea la Uniunea Europeană și Unirea din decembrie 1918. Într-o altă lucrare apărută în 2007, Vasile Pușcaș remarcă cum „se înșeală și aceia care consideră că intrarea în „clubul UE”, ne asigură automat succesul sau că Uniunea Europeană ar fi dispusă să remorcheze la nesfârșit un „corp bolnav”, un partener năruș sau un pretendent la beneficii, fără a-și oferi contribuția la construcția europeană.” (Pușcaș 2007: 215).

Contribuția românească la construcția europeană presupune mai mult decât clamarea zgomotoasă a originilor noastre latine și a poziționării geografice. Dincolo de limbă și geografie, noi va trebui să gândim un proiect propriu de construcție europeană la granița de est și de sud-est a Uniunii. Pentru ca acest lucru să se poată împlini este necesară o recunoaștere sinceră a potențelor noastre. Vecinătatea, atât de des cântată de unii dintre actualii oameni de stat români, nu a fost, totuși, una dintre cele mai ușoare sarcini ale diplomației românești. Dincolo de valurile spumoase ale Pontului Euxin se află interese majore economice și de securitate la care aspiră și alți riverani. Poziționarea noastră geografică ar trebui să ne determine să ne definim mai întâi noi interesele în acest areal, pe fundamentul cărora să se clădească și interesele Uniunii. Altfel, vom crește alte generații de istorici, care vor scrie peste câteva decenii despre șansele ratate ale diplomației românești și se vor strădui să reconstituie interesele atlantice și mediteraneene la Marea Neagră.

În încheiere redăm câteva rânduri din raportul negociatorului britanic din perioada 1970–1972, Sir Con O'Neill, care reflectă câteva dintre recomandările sale pentru Marea Britanie, înainte de aderarea acesteia, în 1973, la Comunitățile Europene:

„Succesul nostru în cadrul Comunității va depinde mai puțin de natura Comunității și de caracterul termenilor în care vom intra, cât de succesul nostru intern și mai precis de performanța noastră economică. Desigur, Comunitatea ne va oferi oportunități. Dar nimic nu ne-ar putea conduce

mai greșit și mai periculos decât supoziția că ea ne oferă un remediu cert pentru deficiențele noastre sau un panaceu care să vindece bolile de care suferim. Dacă viața în Comunitate se va dovedi un succes și satisfăcătoare pentru noi, nu va fi datorită intrării noastre aici în condițiile acestea sau acelea, ci pentru că am reușit să ne adaptăm la noul mediu...” (O'Neill 2000)

Acesta este și mesajul pe care profesorul Vasile Pușcaș intenționează să-l transmită prin această carte. Sperăm că acest mesaj să fie înțeles mai devreme de 2011, când vor fi expirat majoritatea perioadelor de tranziție, obținute prin negocierile de aderare, și România să fi profitat în mod activ și constructiv de acestea, căci altfel după 2011, *deficiențele noastre* vor fi cu mult mai greu de gestionat, iar România va fi silită să intre într-un nou proces, mai lung și mai umilitor, cel al recâștigării credibilității europene.

Mihai Alexandrescu

O'Neill, sir Con (2000), *Britain's Entry into the European Community – Report by Sir Con O'Neill on the Negotiations of 1970–1972*, Edited and with a Foreword by Sir David Hannay, GCMG, Frank Cass Publishers, London

Pușcaș, Vasile (2007), *România și iar România. Notă pentru o istorie a prezentului*, Cluj-Napoca: Eikon

Bibliografia cărților apărute în limbile minorităților naționale și despre minoritățile naționale din România în perioada 1990–2001. Vol. I. București, Ed. Hasefer, 2003, 161 p.; *Romániai Magyar könyvkiadás. 1990–1998.* Szerkesztette Szigethy Rudolf. Kolozsvár, Az EME kiadása, 2003, 380 p.; Nicolae Edroiu, *Bibliografia istorică româno-slovacă (1918–2000). Rumunsko-slovenská historická bibliografia (1918–2000).* Cluj-Napoca, 2004, 117 p.; Lucian Giura, Maura G. Giura, Helmuth J. Knall, *Contribuții bibliografice la o istorie a Mediașului.* Mediaș, Ed. Crisserv, 2005, 213 p.; Bogdan Crăciun, Ioan Bolovan, *Cercetări de istoria populației României (1945–2005). Bibliografie selectivă.* Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2006, 124 p.

În contextul exploziei informaționale tot mai acut diversificată astăzi, inventarierea instrumentarului de lucru științific în variate domenii de cercetare înseamnă un necesar pas de efectuat în vederea comensurării stadiului în care anumite discipline dispun de eficiente repertorii lucrative în valorizarea datului interdisciplinar hermeneutizat.

Volumul bibliografic publicat în premieră absolută de către prestigioasa editură Hasefer, include descrierea cărților apărute în limbile minorităților naționale din țara noastră, precum și a tipăriturilor editate în limba română despre minoritățile autohtone. Conținutul publicației denotă utile informații atât din punct de vedere strict bibliografic, cât mai ales științific/istoric/cultural, în scopul de a facilita dialogul între minorități, între ele și majoritate, dar și extinderea relațiilor spirituale interetnice.

Truda efectuată constant în ani de către Szigethy Rudolf se cadrează tematic inițiativei lansate în epoca interbelică cu scopul de a înregistra producția de carte transilvană pe anumite, extinse ori restrânse, intervale temporale. Reperele cronologice au fost stabilite de autor în funcție de preliminariile bibliografice realizate după anul 1989 (Cluj, 1992, 1995, 1997) și de faptul că rezultatele dintre 1954–1989 au fost anual incluse în cadrul “Bibliografiei Naționale a RPR/RSR”. Utilitatea sa ca instrument practic constă acum în faptul că starea tranzitorie răsfărășă și asupra sistemului editorial, tipografic, de difuzare etc. “post” 1989, a determinat urgentarea unei atari generale cuprinderi a tipăriturilor sub formă de cărți, broșuri, anuare și manuale. Totalul de 2070 titluri înseriate (62 de categorii de clasificare zecimală!) este corect descris bibliografic și ordonat alfabetic, astfel ca, laolaltă cu lista abrevierilor, indicele de nume, cel tematic și de colecție, să releve oportunitatea și viabilitatea unui asemenea demers informativ și interpretativ.

Strădania bibliografică materializată de prof. N. Edroiu în cuprinsul lucrării apărute în cadrul deja tradiționalei colecții intitulată sugestiv “Bibliotheca Bibliologica (nr. 45), se constituie într-o indiscutabilă premieră în a consemna dezvoltarea relațiilor bilaterale româno-slovace, reflectate în scrisul istoric autohton pentru un interval bine delimitat. Expozeul introductiv, augmentat de oportuna